

2.7. Сиваш (Гниле море)

Сиваш – мілководна затока на заході Азовського моря, на півночі Криму і півдні Херсонської області. Від Азовського моря відокремлюється Арабатською стрілкою, сполучається з ним Генічеською протокою.

Береги Сиваша дуже порізані дрібними затоками. Чонгарський півострів розділяє Сиваш на дві частини – Західний Сиваш і Східний Сиваш.

Глибина Сиваша невелика, максимальна – 3,2 м. Площа Сиваша змінюється від 2400-2500 до 2700 км².

Коливання рівня Сиваша пов'язані з нагонами води з Азовського моря, що обумовлені північними вітрами.

Для Сиваша характерні так звані засухи – рівні ділянки з могутнім шаром відкладів. Дно Сиваша покрите шаром сірого і сіро-зеленого мулу. Товщина цього шару мулу в Західному Сиваші до 8-10 м, а у Східному – до 15 м.

Живиться Сиваш переважно водами Азовського моря, одержуючи щорічно біля 12 млн. т солей. Протягом року Сиваш може давати до 44 млн. т солей і до 146 млн. т NaCl.

Унаслідок інтенсивного випаровування води солоність Сиваша Західного становить 230-260 ‰, тоді як Азовського моря – 11-14 ‰.

Серед солей найбільш розповсюджені хлористі сполуки натрію (до 80 ‰), магнію (до 10 ‰), сульфату магнію (до 7 ‰), бромистого магнію (0,23 ‰).

Загальна кількість солей Сиваша становить біля 200 млн. т.

Солі Сиваша є важливою сировиною для хімічної промисловості. Тут працюють бромовий і содовий заводи, завод по виробництву титану.

Сиваш входить до складу Азово-Сиваського національного природного парку.

На дні Сиваша зустрічаються своєрідні бездонні колодязі – чаклаки.

Сиваш – це місце зимівлі багатьох видів перелітних птахів, а також місце їх відпочинку при весняних та осінніх перельотах.

На Сиваші зустрічаються термальні джерела.

Рекреаційні можливості Сиваша реалізуються дуже слабо.

Специфічні флора і фауна Сиваша.

Узбережжя Сиваша вкрите специфічною рослинністю (особливо тюльпанами).

У 1993 році з метою збереження цього унікального природного комплексу було створено Азово-Сиваський національний парк (Херсонська область).

Сиваш характеризується особливим населенням, яке відрізняється від життя в Азовському морі. Це зумовлено мілководними, дуже розчленованими лагунами, дуже інтенсивним випаруванням, тому вода, що потрапляє на схід через Генічеську

протоку з Азовського моря, стає дуже солоною (рапою) з вмістом 150-200 г солі на 1 л води.

У водах Сиваша часто зустрічається зябронгий рачок артемія (*Artemia solina*). Цей рачок у водах Сиваша не має природних ворогів і конкурентів, тому розмножується у великій кількості (до декількох десятків тисяч в 1 м³).

Окрім артемії, подібні умови солоності витримують личинки комарів виду *Chironomus salinarius* та мухи-ефідри (*Ephydra*).

З рослинних організмів типовими солелюбними видами є дуналілея (*Dunaliella salina*) та деякі інші одноклітинні жгутикові водорості, які слугують кормовою базою рачків і можуть викликати "цвітіння води".

Ближче до Генічеської протоки з'являється все більше тварин та рослин, характерних для Азовського моря: скупчення кладофери (*Cladophora sivaschensis*), зарості зостери радеста (*Potamogeton pectinatus*).

Зустрічаються тут серцевидка, молоски, ракоподібні.

У північно-східну зону Сиваша входить ряд видів бичків – трав'яний, цуцик, мартовик, деякі інші, а також кефалі, атеріна, камбала-глюсса (*Platichthys flesus luscus*), азовська камбала-калкан (*Scophthalmus neocoticus torogus*).